

Струка (назив):	САОБРАЋАЈ		
Занимање (назив):	ТЕХНИЧАР ЖЕЉЕЗНИЧКОГ САОБРАЋАЈА		
Предмет (назив):	ПРАКТИЧНА НАСТАВА		
Опис (предмета):	Стручна пракса		
Модул (наслов):	Структурни и функционални подсистем инфраструктура		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број: 02
Сврха			
Модул је креиран тако да омогући ученицима упознавање са структуром жељезничког система, основним техничким и експлоатационим карактеристикама жељезничких и градских и приградских пруга.			
Специјални захтјеви / Предуслови			
Циљеви			
По завршетку овог модула ученици ће бити способни да: - дефинишу жељезницу као систем и његове подсистеме; - покажу подсистеме који се односе на жељезничка постројења; - прикажу подсистем жељезничке инфраструктуре; - разликују жељезничке пруге; - прикажу главне конструктивне елементе жељезничких пруга; - покажу елементе доњег строја пруге; - покажу елементе горњег строја пруге; - прикажу основне принципе одржавања жељезничке пруге.			
Теме			
1. Структурни подсистем инфраструктура; 2. Доњи строј пруге; 3. Горњи строј пруге; 4. Постојења за везу колосијека и међусобно везивање колосијека; 5. Функционални подсистем одражавање инфраструктуре.			

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Структурни подсистем инфра-структура	- дефинише структурну подјелу жељезнице; - објасни шта је траса пруге и укаже на основне карактеристике трасе; - опише подистем инфраструктуре; - класификује законска и подзаконска акта која регулишу функцију инфраструктуре; - наброји елементе структурног подсистема и њихове функције у жељезничком систему.	- прикаже жељезницу као систем; - изложи карактеристике трасе пруге; - класификује жељезничке пруге; - покаже законска и подзаконска акта која регулишу подсистем инфраструктура; - протумачи елементе структурног подсистема инфраструктура.	- показује интерес за самосталним учењем, радом и напредовањем; - самоувјерено приступа учењу; - има позитиван став према новој технологији и њеној практичној примјени; - поштује захтјеве корисника саобраћајних услуга - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према	За извођење наставе користити директан приступ жељезничким постројењима, радним мјестима и радионицама, као и адекватно опремљене учионице са мултимедијалном опремом. У свим јединицама примјенити фронтални облик рада (користећи предавања кратког трајања, предавања уз визуелни приказ на терену, предавања уз употребу пројекција, предавања уз употребу штампаног материјала и предавања комбинована с питањима) комбинован са доле наведеним облицима и методама: Примјенити индивидуални облик рада при: - дефинисања структуре и функције жељезнице; - дефинисању жељезничких постројења ; - објашњавању карактеристика структурног подсистема инфраструктура; - идентификацији главних конструктивних елемената жељезничке пруге; Примјенити групни облик рада
2. Доњи строј пруге	- дефинише доњи строј пруге ; - објасни елементе земљеног трупa са позиција објеката који највише утичу на трошкове градње пруге; - идентификује параметре који утичу на земљени труп пруге; - објасни шта је планум пруге и параметре облика планума; - идентификује параметре нагиба косина усјека и насипа; - објасни шта су објекти: мостови, тунели, пропусти, вијадукти, надвожњаци и подвожњаци, подпорни и обложни зидови, дренаже и биолошко- технички елемент.	- протумачи значај доњег строја пруге на стабилност пруге; - прикаже елементе земљеног трупa и њихов утицај на градњу и експлоатацију пруге; - покаже елементе доњег строја пруге (усјек, насип); - покаже пресијек земљеног трупa са свим елементима земљеног трупa. - покаже параметре нагиба у зависности од висине насипа; - илуструје саставне дијелове жељезничких путева; - покаже основне елементе објеката са илустрацијом основног облика.	- поштује захтјеве корисника саобраћајних услуга - савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове; - ефикасно планира и организује вријеме; - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према	

3. Горњи строј пруге	• наброји елементе горњег строја пруге; • дефинише шта је колосијек као цјелина; • објасни улогу елемената колосијека; • опише застор колосјека са основним карактеристикама; • објасни шта су прагови и које су му основне карактеристике; • објасни шта су шине и које су му основне карактеристике; • објасни шта је колосијечни прибор и које су му основне карактеристике; • објасни шта је причврсни прибор и које су му основне карактеристике; • објасни шта је спојни прибор и које су му основне карактеристике; • објасни шта је допунски колосијечни прибор.	• прикаже колосијек са свим неопходним параметрима цјелине; • протумачи улогу шине, колосијечног прибора, прагова и застора, с обзиром на велика оптерећења која се преносе на горњи строј пруге; • покаже застор колосијека; • представи основну улогу и карактеристике прагова; • покаже основне облике прагова; • класификује шине по типовима које се најчешће користеи; • покаже основни профил шине; • класификује колосијечни прибор у односу на функцију коју обавља у колосијеку; • покаже колосјечни прибор; • прикаже основне карактеристике спојног прибора: • покаже примјену са основним елементима спојног прибора; • покаже примјену допунског колосијечног прибора.	сарадницима; • одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, • испољи позитиван однос према професионално—етичким нормама и вриједностима; • испољи иницијативу и предузимљивост; • испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	при: - показивању саставних дијелова жељезничке пруге; - показивању саставних дијелова доњег строја пруге; - тумачењу саставних дијелова горњег строја пруге; - показивању постројења за везу колосијека; - објашњењу међусобног везивања колосијека У електронској форми приказати: - шеме структурног подсистема жељезнице; - шеме конструктивних елемената пруге. - шеме елемената доњег строја пруге; - шеме елемената горњег строја пруге; - шеме постројења колосијека - шеме међусобног везивања колосијека.

4. Постројења за везу колосије-ка и међусобно везивање колосије-ка	• дефинише која су то постројења за везу колосијека; • објасни шта су окретнице које су њихове основне карактеристике; • објасни шта су скретнице и које су њихове основне карактеристике; • дефинише улогу међика; • објасни шта су укрштаји; • дефинише појам колосијечне везе; • објасни шта су просте колосијечне везе; • објасни шта су матичњаци.	• покаже постројења за везу колосијека; • покаже окретницу са њеним карактеристикама; • прикаже основне карактеристике скретнице; • покаже примјену скретница; • класификује скретнице према конструкцији; • покаже међик; • протумачи врсте укрштаја према конструкци колосијека; • илуструје укрштај; • прикаже основне карактеристике просте колосјечне везе: • покаже просте колосијечне везе; • покаже матичмњак.		
5. Функционални подсистем одражавање инфраструктуре	• објасни разлоге одржавања у циљу одржавања стања које је потребно за планирани обим саобраћаја, брзину, безбједност и уредност; • дефинише акта која регулишу одржавање горњег и доњег строја пруге; • наброји радове на одржавању пруге према обиму посла, годишњем добу и елементима горњег, односно доњег строја пруге; • објасни шта је текуће одржавање и које радове обухвата; • објасни шта је инвестиционо	• примјени основана начела одржавања жељезничке пруге у циљу остварења пројектованог реда возње и прописане безбједности саобраћаја, • покаже радове према обиму посла, према годишњем добу и према елементима пруге доњег, односно горњег строја пруге; • изложи параметре који се односе на текуће одржавање жељезничке пруге; • изложи параметре који се односе на инвестиционо		

	одржавање пруге и које радове обухвата; • наброји савремене принципе одржавања пруге; • објасни шта је главана оправка пруге и које послове обухвата главана оправка; • објасни начине заштите пруге од елементарних непогода-снијега. • објасни начин организовања процеса одржавања жељезничке пруге. • наброји алат, опрему и машине за одржавање пруге;	одржавање жељезничке пруге; • покаже технолошки процес главне оправке пруге; • илуструје начине заштите пруге од снијежних наноса са илустрацијом средстава заштите; • прикаже начин одржавања кроз секције и пружне одсјеке; • покаже неопходне алате, опрему и машине за одржавање пруге.		
Интеграција				
Кочнице и кочење жељезничких возила, Организација жељезничког саобраћаја, Служба вуче.				
Извори				
Извори које наставник може користити у раду: - Милош Ивић, Тома Милојковић, Станислав Станковић, Драгутин Костић, „Жељезничка постројења“, 1977., Завод за уџбенике и наставна средства Београд; - Милош Ивић, 2005. „Постројења за везу колосијека“, Саобраћајни факултет Београд; - остали одобрени уџбеници; - стручна литература; - видео записи; - интернет.				
Оцјењивање				
Оцјењивање у предузећу. Преглед: - усмени испит - 20% - практичан рад - 60% - дневник рада - 20%				